

1664, 38^a

19

FELICITER
SS. TRIADE AUXILIANTE
DISSERTATIO JURIDICA

De
RERUM COMMUNIONE,

Quam
Autoritate ac Indultu

Magnifici Jctorum Ordinis in Illustri

hac LL. nutrice SALANA,

PRÆSIDENTE

VIRO

MAGNIFICO, NOBILISSIMO, AMPLISSIMO, CONSULTISSIMO
ATQVE EXCELLENTISSIMO

DN. GEORG-ADAMO STRUVIO,

Jcto celeberrimo, Antecessore, Consiliario Sa-

xonico dignissimo, Curia Provincialis & Scabinatus

Affessore gravissimo, nec non Inclutæ Facultatis suæ

Seniore longè meritissimo,

Patrono atqve Doctore suo filiali cultu æternum

colendo,

Publico Eruditorum examini sssit

ERNESTUS SIGISMUNDUS SCHILDBACH,

Autor.

Add. Maji Horis confvetis.

JENÆ

Typis JOHANN. NISII, Anno M. DC. LXVII.

18.

KÖNIGLICH
UNIVERSITÄT
ZÜRICH

FRIEDRICH
UNIVERSITÄT
ERLANGEN

21. 18

20

ILLUSTRISSIMIS, CELSISSIMIS, PRIN-
CIPIBVS AC DOMINIS

DOMINO GEORGIO,
SACRÆ CÆSARÆ REGIÆQUE PER
HUNGARIAM ET BOHEMIAM MAJESTATIS
CONSILIARIO INTIMO, CAMERARIO ET SUPREMO
PER UTRAMQVE SILESIAM CAPI-
TANEO,
ET

DOMINO CHRISTIANO,
DUCIBUS SILESIÆ LIGNICENSIBUS
ET BREGENSIBUS, FRATRIBUS GER-
MANIS,

DOMINIS MEIS CLEMENTISSIMIS,
HOC. QVALECUNQVE. MONUMENTUM.
SUBJECTISSIMÆ. DEVOTIONIS.

ut. Et.

HUMILLIMÆ. GRATITUDINIS.
ERIGIT. AC. SUSPENDIT.

VEST. VEST.

CELSIT. CELSIT.

Subiectissimus atq; Humillimus

ERNESTUS SIGISMUNDUS SCHILDBACH,

AUTOR.

In Nomine Domini Nostri

JESU CHRISTI!

S res non modo ab nostra memo-
ria propter vetustatem remotas ex litera-
rum monumentis repetamus, sed & no-
stri ævi consideremus, Deum immorta-
lem, quot & quantæ clades, quæ dissidia,
quæ discordiæ propter rerum commu-
nionem sunt exortæ, & adhuc profiliunt. Illi igitur, qui
vobis habent, & quibus salus publica suprema lex est,
Rerum communionem è Republica sua, tanquam Hy-
drum Lernæam ac omnium malorum scaturiginem ad
Garamantas & Indos relegare necesse habent, si alias be-
ne constitutam Rempublicam non saltim habere, sed &
sartam tectamquæ illam conservare volunt. Innumerus
enim numerus incommodorum tanquam ex Equo Tra-
jano propullulat, ut (1.) Discordiæ, lites, atque rixæ per l.
*in re communi 26. de S. V. P. l. cum Pater 77. S. dyciss. Fratri-
bus 20. de Legat. II.* unde etiam à S. Themidis sacerdotibus
mater discordiæ communitio appellatur *ut videre est in
gloss. in c. illud. quod. 1. Diss. LXXI. (2.)* socordia & negli-
gentia, per l. *meminimus. 2. C. quando c. quibus quart. Libr.
X.* ibi enim dicitur: naturale quippe vitium est negligi-
quod communiter possidetur, ut sequis nihil habere, qui
non totum habet, arbitretur, denique quoque suam par-
tem corrumpi patiatur, dum invidet alienæ. Nam segnius
expediunt commissa negotia plures. Et Germanorum
hinc

A 2

FRIED
ERS.
ALLE

hinc ortum proverbium. Viel Köche versalzen den Brey.
Vid. Dd. ad. si plures 3. §. apparet. 6. de administr. Tut. & in §. & si 1. Inst. de satisd. Tut. ac Curat. Add. Aristoteles Libr. II. Polit. c. 1. ubi communionis regulam à Socrate in sua Rep. reprehendit atque ad orcum damnat, & c. 5. d. Libr. II. inquit, planè impossibilem esse illam vitam. Videatur Magnificus & Nobilissimus Dn. Georg. Adam Struve, J. C. t. 3. famigeratissimus Professor in Illustri Salana Publ. & ibidem per biennium Patronus ac Præceptor meus omni honoris & observantia cultu prosequendus in Syntagm. Jur. Civ. Exerc. XLI. §. 2. & in Syntagm. Jur. Feud. c. 1. aphor. 1. in exeg. n. 1. seqq.

§. II.

Res J. Gentium distinctæ s. e.

Cum ideo rerum divisionem Reip. tum ad Pacem, tum ad meliorem rerum administrationem expedire viderent mortales, jure Gentium res sunt distinctæ, per lex hoc jure 5. de J. & J. l. quarundam. i. d. A. R. D. ac singulorum factæ s. singulorum. ii. Instit. de R. D. Domina enim sunt constituta, regna condita, termini agris positi & ædificia collocata d. lex hoc 5. de J. & J. Hinc est quod Paulo l. possessio i. §. Dominium q. i. de Acquir. vel Amitt. Possess. referente, Dominium rerum ex naturali possessione capisse, Nerva filius ait, ejusque rei vestigium remanere in his quæ Terra, Mari, cæloque capiuntur. Hæc namque protinus eorum fiunt, qui primi possessionem eorum apprehenderint.

§. III.

Mansere quedam res communes i. omnibus hominibus, ut res communes.

Mansere tamen res quædam communes vel I. Omnibus hominibus, illæ sc. quæ Jure Naturali non tantum hominibus sed & omnibus animalibus sunt usus communes, atque ideo etiam à sacra tissimo Impe-

Imperatore nostro communes appellantur, quia per naturalem usum in communionem veniunt, ut (1.) Aër per l. quædam naturali 2. §. Et quidem 1. de R. D. juncto §. Et quidem. 1. Instit. de R. D. l. litora 3. §. maris 1. nequid in loco publ. l. si intercedat 1. impr. de S. V. P. l. injuriarum actio 13. §. si quis 7. l. si opus 21. §. in opere. 2. quod vi aut clam. (2.) Ventus l. cum talis 14. §. cum autem 1. C. de servitut. (3.) Lumen l. si is 30. de Usufructu & quemad. l. Gaurus 10. de S. V. P. (4.) Mare & per hoc (i. e. quatenus terminant mare.) litora maris, d. l. 2. de R. D. d. l. 13. §. 1. Nequid in loco publ. d. §. 1. Instit. de R. D. juncto l. quarundam 1. §. omnia 1. de A. R. D. & l. Litora, §. 1. de Contrab. Emt. quod tamen non absolute, sed secundum quid accipiendum i. e. quatenus mare Oceanum vel nondum occupatum, vel secundum quosdam maris & litorum usus, quos occupantes ad se pertinere noluerunt. Add. Nobiliss. Dn. Job. Strauch. quondam Prof. salanus celeberrimus nunc Reip. Brunsvicens. Syndicus gravissimus, in Dissert. de Imperio Maris. c. 3. §. 2. (5.) Aqua profluens i. e. aqua fluminis cui additur maritima quatenus sc. ipsa aqua ad lavandum, hauriendum, aquandum & similia adhibetur. (6.) Fera bestia §. fera igitur 12. Instit. de R. D. ubi dicitur illud quod antea nullius est id naturaliratione occupanti conceditur. Atque hæ res sunt communes omnibus mortalibus ratione usus, ratione autem proprietatis nullius. Nullum enim Dominium jure Gentium constitutum est, in aëre, aqua vel mari l. de precatio penult ad L. Rhod. de jactu.

§. IV.

Vel II. Populo aut Gentu. Quæ res in specie ^{§. Populo;} ab Imperatore nostro gloriosissimo ^{ut res publ.} in §. flumina 2. & §. riparum 4. Instit. de R. D. Publicæ dictæ sunt. Nam differunt

A 3

ferunt

FRIED
VERS.
ALLE

ferunt à communibus quoad proprietatem, quia pro-
prietas earum est alicujus populi aut gentis, quo ad usum
autem cum communibus (modo non sit noxius usus illa-
rum populo isti per *l. nemo 4. Et l. riparum 5. de R.D.*) con-
veniunt ac in una sede morantur. Sunt namque sim-
pliciter omnium ut *ex d. §. §. Et l. patet*, ut (1.) Flumina
& quidem publica quæ perennia sunt, & perpetuo cur-
runt *l. ait Prætor. 1. §. fluminum 3. de Flumin. (2.)* Portus
l. nemo 4. Et l. riparum 5. de R.D. (3.) Jus navigandi, pi-
scandique *§. flumina 2. Inst. de R.D. l. riparum 5. de R.D. l. Prætor un. Ut in flumin. publ. navig. lic. l. ait prætor 1. §. si in mari 17. l. quominus 2. de Flumin. l. possideri 3. §. item fe- ras 14. de Acquir. vel Amitt. Possess.* De Jure enim Natura-
li Gentium ac Civili omnibus ac singulis licitum est in
publicis fluminibus & stagnis piscari ac navigare, adeo
ut is qui prohibet injuriarum actione teneatur. *l. injuria- rum 13. §. si quis me, 7. (4.)* Viæ publicæ *l. litera 51. de con- trahend. Emt. Add. Magnif. ac Nobil. Dn. Præfes in Syn- tagm. Jur. Civ. Exerc. III. b. 76. c. f.*

θ. V.

Vel III. Universitati, ut res universitatis *l. summa 1. pr. c. f. de R.D. Et §. universitatis. 6. Instit. eod. ita nuncupata quia earum proprietates certæ alicujus univer- sitatis est, usus autem singulis communis qui in universi- tate illa degunt, ut Theatra, Stadia, forum, balnea publi- ca, pascua, servus communis civitatis Et c. l. in tantum 6. §. universitatis 1. de R.D. l. prætor. 2. §. Et tam 2. Et §. si quis in mari, 9. Nequid in loco publ. l. sed Celsus 6. inpr. de Contrab. Emt. l. injuriarum 13. §. si quis me, 7. Add. §. Idem juris Inst. de Inutil. stipul. §. loca sacra 5. Inst. de Emt. Et Vend.*

θ. VI.

§. Universi-
tatis, ut res
universita-
tis.

Præterea etiam privata Res inter plures aliquando sunt communes, sive ut socios; cum nimirum vel præcedente consensu societatem ineuntes, rem vel in perpetuum vel ad tempus communem possident, *l. societas 1. pro socio. Vit. t. t. ff. pro sociot. t. Inst. de societate*: sive ut citra societatem in communionem incidentes; cum nimirum sine expresse consensu ineundæ societatis duo pluresve in communionem alicujus rei incidunt, *§. si duorum 27. & §. quod si frumentum 28. Inst. de R. D. l. rerum 30. de Usurpat. & Usucap. l. arbor. 19. inpr. Com. divid. l. idem Pomponius 5. de R. V. l. illud quarendum 83. pro socio l. adeo quidem 7. & l. pro regione 8. de A. R. D.* Sed hæc communitio rerum iterum aut incidit in res universales aut in res particulares. Res Universalis est hereditas, pluribus quoque delata modo; atque hinc ratione hereditatis communis datur Actio Familiæ erciscundæ *§. idem juris 4. Inst. de Oblig. que quasi ex contr. nasc. §. quedam actiones 20. Inst. de Action. §. si familia erciscundæ 4. Inst. de Offic. Judic. T. T. D. & C. Familiæ ercisc. Add. de hac rerum communitio in hereditate Donell. Lib. 15. Com. c. 23. Treutler volum. 1. Disp. 19. à §. 9. usq. 13. Dn. Habn. in Wesenb. ad Tit. Famil. erciscund. Schneidwien. §. quedam act. Tit. de Action. Famil. erciscund. Inst. de Action.* In Particularibus sunt res quævis aliæ quocunque ex titulo inter plures etiam casu fortuito communes ad divisionem destinatæ. Unde ratione rei singularis communis Actio communi dividendo datur atque sic oritur quasi contractus de quo in præsentiarum mihi volupe est quædam (pro ingenii mei modulo quo me quam lubentissime metior) disserere atque eruditorum examini subjicere. Cum autem in nomine Domini nostri JESU CHRISTI
ad

FRIED
VERS
ALLE

ad omnia consilia omnesque actus semper rectè progre-
dimur secundum sacratissimi nostri Imperatoris effatum
l. in nomine pr. C. de Offic. Præs. Prætor. Afric. &c. & in om-
nibus conaminibus & actionibus nostris magni & omni-
potentis Dei auxilium imprimis nobis implorandum est.
Nov. 85. in pr. Cuncta namque bene geruntur & compe-
tenter, si rei cuiusdam principium fiat decens & amabile
DEO. *Nov. 6. in præf. c. f.* è contrario vero maximè difficile
est ut bono peragantur exitu quæ malo sunt inchoata
principio *C. 1. quest. 1. can. Principatus. 25.* & ubi Christus
non est fundamentum ibi nullum boni operis est super
ædificium *C. 1. quest. 1. can. cum Paulus. 26.* Ideo etiam hanc
dissertationem ab invocatione Divini nominis auspi-

§. VII.

Definitio.

His nunc præmissis confero me ad definitionem
nostri quasi contractus atque ejus definitionem subjicio;
eumque cum Magnifico ac Nobilissimo Dn. Præsidi Pa-
trono ac Doctore meo venerando, ita definio. Com-
munio rerum est quasi contractus, quo ii, qui,
absque inita consensu expresso societate, in re
aliquâ particulari junguntur, ita, ut ea ipsis sit
communis, sibi invicem obligantur ad com-
municanda commoda & resarciendum impen-
sas ac damna. *l. nam cum tractatu 32. pro socio l. heredes
25. §. non tantum 16. vers. fin. Eadem. Famil. erciscund. & §.
Irem. 3. Inst. 3. de Oblig. que ex quasi contr. nasc. Vid. Magnif.
ac Nobiliss. Dn. Præs. in Synragm. Jur. Civ. Exerc. 27. §. 18.*

§. VIII.

Personæ
contrahen-
tes

Personæ contrahentes sunt, quirent aliquam com-
munem

munem habent inter se, non quidem ex societate, quæ
expresso consensu contrahitur, *l. societates 5. §. societates 1.*
l. si non 29. l. nam cum 32. l. pro socio 38. l. duo 71. pro socio, &
verus contractus est: sed ex accidenti, præter spem ac pro-
positum, ut ii, quibus res una donata ac legata, vel qui
rem unam simul sine affectione societatis emerunt, *l. ut*
fit 31. l. ut in 33. pro socio, §. item si 3. Instit. de Oblig. qua quas.
ex contr. §. quædam actiones 20. Inst. de Action. Ineunt igitur
hunc quasi contractum omnes, qui secundum genera-
les regulas bona sua administrare, atque alienare, nec
non inter se contrahere possunt. *Add. Magnificus ac Nobilif.*
Dn. Præses in Syntagm. Jur. Civ. Exerc. VI. §. 26. seqq.
usq. ad §. 42. ejusd. Exerc. VI.

§. IX.

Objectum hujus quasi contractus sunt res omnes, *Objectum.*
quæ in communionem veniunt, sive ergo Emptionis, per
l. ut sit 31. pro socio. l. cum proponas 2. C. eod. sive Dona-
tionis, sive Legati per *l. filia 20. §. famil. circumsundæ 4. Fa-*
mil. ercisc. sive aliud negotii titulo veniunt. Huc ergo et-
iam pertinet communio Conjugum. Nam in quibusdam
Regionibus moribus introductum est, ut omnium bono-
rum communis, ac universalis societas ipso jure inter
Conjuges constituatur. Sic de Hollandia, Geldria, Flan-
dria, Lusitania, nec non Ducatu Slesvicensi testantur il-
lud *Grotius de Antiq. Reip. Batav. c. 2. Neostad. de pact. an-*
te nupt. observ. 15. seqq. Matth. de Affict. Decis. LXI. n. 5.
Fridr. à Sande ad Confoet. Feud. Geldria tract. 11. t. 2. cap. 3.
n. 1. Aboar. Valascus de Partition. & Collat. cap. 1. Decis. 183.
n. 2. Christin. Vol. IV. Decis. 72. n. 2. Add. Simon van Lee-
won in Censura Forens. Lib. 4. c. 23. Paul Cypreus de Sponsali-
bus.

B

FRIED
VERS
LALLE

bus. c. 2. §. 14. num. 4. & §. 35. n. 5. Idem de Matrimonio c. 8. n. 5. Et hæc Conjugum communio etiam cum Jure Saxo- nico cognationem habet. Vid. Land-R. art. 31. & 45. ubi dicitur maritum & uxorem omnia bona sua communi- ter, ac proindiviso possidere. Germ. *In ungetheilten Gütern sitzen.* Matth. Coler. de Processib. Executiv. part. 1. cap. 2. num. 191. Zobel. de different Jur. Civ. & Saxon. dif- fer. 26.

¶ X.

Forma.

Forma hujus quasi contractus consistit in ipsa actua- li & reali communione. l. heredes ejus, 25. §. non tantum. 16. v. eadē sunt, Fam. ercisc. l. societatem. 4. in pr. pro socio. Veluti si fratres consortes post mortem communium parentum bona, quæ ex eorum successione obvenerunt, indivisa retineant, lucra ac damna exinde provenientia commu- nia illis sunt, ex eo, quod rei ipsa et ipso facto ostendant, se socios esse: i. e. rem communem quidem inter se habe- re, sed sine animo & conditione ineundæ societatis. Hinc attendenda venit differentia, quæ se offert inter Rerum communionem ac inter societatem. Nam societas in ex- presso consensu consistit, quia res in societate eo animo & affectione conferuntur, ut communes fiant, l. nam cum 32. pro socio. hoc autem in rerum communione non fit: sine consensu enim ac ullo tractatu de ea re habito com- munitio suscipitur, uti hoc videre habemus in coheredi- bus, collegariis, &c. Hos non consensus, sed Res, ut egregie Paulus Jct. loquitur in d. l. heredes ejus 25. §. non- tantum 16. vers. f. & casus conjungit. Nam alter in alie- rum quasi fortunâ incidit juxta Ulpiani essatum in l. ut sit 31. l. nam cum 32. l. ut in 33. pro socio. Add. Cujac. in l. 1. l. edit.

odii. Zabror. Dn. Frantzkius ad T. pro socio num. 2. seqq. Za-
sius ad T. pro socio. Viannius Comm. ad Instit. T. de societate.
Schneidw. in Inst. T. de Act. §. quedam act.

0. XI.

Rerum communio sic inter aliquos, citra societa-
tem constituta, duarum rerum obligationem producit:
nam & consortem ad rerum divisionem obligat, & in
communione manenti præstationibus quibusdam, ad
eam communionem pertinentibus, implicat. *l. communi,*
1. l. per hoc 4. §. sicut autem 3. l. si quis 6. §. quare 1. Comm. di-
vid. l. Idem Labeo 22. §. familia erciscunda peult. Famil. er-
cisc. 5. §. quedam actiones 20. Inst. de Act. Præcipua obli-
gatio autem est, quod consors, si sponte à communio-
ne desistere nolit, compellatur ad divisionem iudicio di-
visorio: in eo autem hoc maxime agi notum est, ut sua
cuique parte adjudicata, à communione, ad quam neque
suscipiendam, neque retinendam nemo invitus compelli
potest, *l. si non sortem 26. §. si centum 4. c. f. l. in commu-*
nione 5. C. Comm. divid. l. invitus 156. de R. J. discedatur. l.
hæc actio 1. Famil. ercisc. l. communi 1. Comm. divid. §. que-
dam action. 20. Instit. de Act. Divisio igitur fit hoc modo;
vel (1.) si res quædam sint, quæ commodè divisionem re-
cipiant, ut earum singulæ partes singulis adjudicentur
à iudice, *§. Eadem 5. Instit. de Offic. Judic. 1. & puto 16. §.*
usufr. 2. l. item Labeo 22. §. familia erciscunda. 1. Famil. er-
cisc. vel (2.) si quædam res in divisionem veniant, quæ di-
vidi quidem, sed non æqualiter, possunt; ut is, qui præ-
gravatur, ab altero compensationem expectet, *l. si quis 6.*
§. Officio jud. 10. l. communi 7. §. Neratius 1. l. item quamvis
10. Comm. divid. l. Marcus 2. §. arbiter 2. Famil. ercisc. l. si
pro.

Obligatio
inde fluens.

B 2

FRIED
VERS.
ALLE

probatum 2. C. Comm. divid. §. Eadem, 5. Inst. de Offic. Jud. vel (3.) si res aliqua commode dividi nequit, ut Homo, Jurisdictio; tunc ea res tota uni adjudicetur, ac is invicem alteri certâ pecuniâ pro rata condemnatur. d. l. item Labeo 22. l. heredes ejus 25. §. an ea stipulatio 9. l. si familia ercisc. 55. Famil. ercisc. l. Imperator 11. ad Municip. l. cum consuet. 5. §. inter duos. de Aqua quotid. & estiv. l. communi 7. §. cum de usufructu 10. Comm. divid. l. ad officium 3. C. eodem & d. §. Eadem 5. verb. quod si commode Instir. de Offic. Judic. Add. Simon van Leeuwen Censur. Forens. Libr. IV. c. 27. n. 5. Magnif. ac Nobiliff. Dn. Preses Syntagm. Jur. Civil. Exerc. XV. b. 24.

Praestationes personales inducuntur vel lucri, vel damni, vel impensarum nomine per l. incommuni 3. Comment. divid. & quidem

(I.) LUCRI, nimirum ut is, ad quem è consortibus aliquid ex re communi pervenit, illud cæteris communit. l. In summa 11. Comm. divid. l. ad officium 3. l. eod. §. item si 3. de Obligat. quæ ex qf. contr. nasc.

(II.) DAMNI, scilicet ut is, cujus dolo, culpave levi aut negligentia aliquid damni in re communi factum, aut datum est, illud cæteris consortibus pro cujusque portione resarciat, l. & puto 16. §. sed etsi 4. l. heredes ejus 25. §. non tantum 16. & §. item culpa 18. l. inter coheredes 44. §. quod ex facto 5. Famil. ercisc. l. cum duobus 52. §. utrum ergo 2. pro socio. l. contractus 23. de R. J. l. si is, 20. l. si conveneris 23. l. Sabinus 28. Comm. divid. l. si major c. f. C. eod. Add. Henning. Hammel, in Tract. ad Tit. Inst. de Action. c. 51. num. 27.

(III.) IMPENSARUM, nempe ut Cõsorti, qui propter

prer suam partem necesse habuit impensas utiles, ac ne-
cessarias in rem communem facere, illæ expensæ à confor-
tibus cæteris ipsi pro ratâ refundantur, d. §. Item s. 3. *Instit.*
de Obligat. qua ex qf. contr. nasc. l. his consequenter 18. §.
sumtuum. 3. d. l. heredes ejus 25. §. idem juris 13. Famil. er-
cise. l. per hoc judicium 4. §. sicut autem. 3. d. l. in summa u.
l. in hoc judicium 14. §. impendia 1. Comm. divid. & d. l. si
major 4. C. eod. Add. Henr. Hammel, d. tr. de Action. cap. 51.
n. 29. Magnificæ ac Nobilissimi Dn. Præsidis Mæcenatis mei de-
venerandi Synragm. Jur. Civ. Exerc. XV. 0. 25.

θ. XII. *inst. de heredit. 1. §. 1.*
Videmus igitur, quod nemo dominorum in re com-
muni quidquam invito altero jure facere possit, *l. parie-*

Potestas al-
terius Do-
mini in Re
communi.

tem 8. de S. P. V. l. Sabinus 28. in pr. Comm. divid. Ac ex in-
de apparet luce meridianâ clarius, prohibendi jus esse: in
re enim pari seu communi potior est causa prohibentis
uti Papinianus JC. eminentissimus *in d. l. Sabinus 28.*
Comm. divid. docet. adde *l. per fundum u. de S. P. R. l. rece-*
ptum 18. Comm. Prædior. c. 56. de Reg. in 6. sic socius in
muro communi pro lubitu suo ædificare non potest, *l. an*
unus u. si servit. vindic. l. quidam 13. in pr. l. fistulam 19. l.
eos, qui 40. de S. P. V. ut tamen factum opus tollat, cogi
non potest, imprimis si cum prohibere poterat socius, hoc
intermisit, *d. l. Sabinus 28. in m. Comm. divid.* ubi JC. ex-
pressè ita loquitur: Etsi in communi probiberi socius à
socio, nequid fiat, potest; ut tamen factum opus tollat,
cogi non potest, imprimis si cum prohibere poterat,
hoc prætermisit. Et licet aliàs, alteri per alterum iniqua
conditio inferri non debeat, *l. non debet, 74. de R. J.* tam-
men, qui non repugnat, consensum suum dare intelligi-
tur,

B 3

tur,

FRIED
VERS.
ALLE

tur, *l. sed quæ Patris 12. de spons.* Et tritum immo Lippis ac
Tonforibus notum est: consentienti, atque volentimul-
tam fieri injuriam, *l. in diem 9. §. ideo autem 1. de Aqua &
aqua pluv. arcend.* & quod semel placuit amplius displice-
re non posse, *c. 21. de Reg. in 6.* neminique licitum esse mu-
tare suum consilium in alterius injuriam, *l. nemo 73. de
R. J.* Quapropter hoc in casu si jam ædificatum est actio
negatoria, jus scil. ipsi non esse ita ædificatum habere non
competit socio; *l. an unus. 11. si servit. vindic.* ab initio et
enim conatui potius obviare & prohibere debuisset,
quam ad tollendum jam agere. Nam melius est in tem-
pore occurrere, quam post vulneratam causam reme-
dium querere, *l. liberum. 1. C. quando licet unicusq; &c.*
Damnum ergo quod sua culpa sentit, sentire non vide-
tur, *l. quod quis 203. de R. J.* Culpa autem ipsius fuit, quod
consenserit, cum non debuisset consentire. Consentien-
tibus enim & jura sua remittentibus regressus dandus
non est, *l. queritur 24. §. si venditor. 9. de Edilit. edict.*

¶ XIII.

Quando
finitur.

Denique autem Communio dissolvitur, cum inter
socios vel consortes, vel eos, qui rem vel eandem pariter
emerunt, vel quibus res eadem testamento legata, *l. nihil
autem. 2. Comm. divid.* lis oriatur de re ista communi,
quam antea pro indiviso possederant, ac ideo indiversas
partes discedant, nec non de re ista communi dividenda
inter se agant, nobilissimumque Judicis officium implo-
rent,

¶ XIV.

Actio inde
fluens.

Inde oritur Actio communi dividendo; qua illi
quibus res particularis communis est, inter se agunt de re
ista

ista dividenda, commodis communicandis, damnis dolo
lata & levi culpa datis, alioque interesse, re communi non
recte alterum usum esse, praestandis, ac impendiis resti-
tuendis, *l. communi. 1. l. incommuni. 3. l. si ades. 12. l. si is, 20.*
Comm. divid. §. Item. si. 3. Instit. de Oblig. qua ex qf. contr.
nas. Videatur Magnifi. & Nobiliss. Dn. Praesidis Syntagm. Ju-
rispr. Exerc. XV. §. 17. Nobiliss. Dn. Job. Strauch. in Dissert.
XXIX. ad Jus Justinian. Privat. Dissert. XIV. §. 20.

§. XV.

Fundamentum sive causa, ex qua datur haec Actio,
est duplex: nimirum DOMINIUM, ut scilicet ex illa re cu-
jus nonnulli sunt Domini conjunctim, aut in qua re sal-
tim jus in re habent, unusquisque suam partem divisam
accipiat, *l. communi, 1. l. incommuni, 3. l. per hoc iudicium,*
4. Comm. divid. §. l. frater tuus C. eod. Et COMMUNIO RE-
RUM, a qua ut recedatur petitur. *d. l. communi. 1. Comm. divid.*
sive ex societate, sive ex legato, sive ex donatione res
communis sit. *l. nihil autem. 2. Comm. divid. §. item si, 3.*
Instit. de Obligat. qua ex qf. contr. nasc. Add. saepius laudatum
& citatum, Magnifici ac Nobilissimi Dn. Praesidis, Syntagma
Jurispr. Exerc. XI. §. 3. & Exerc. XV. §. 18.

Funds-
mentum.

§. XVI.

Atque ob hanc duplicem causam mixtis accensetur *Est mixta.*
Actionibus haec nostra quoque Actio Communi divi-
dendo. *§. quadam actiones Instit. de Act.* Quot autem mo-
dis mixtae actiones dicantur L. B. apud Bachov. in not. ad
Treit. Vol. I. Disp. XIX. §. 14. l. D. videre potest, ubi genera
mixtarum actionum bene exponit. Nos hic nostram
actionem mixtam appellamus, quia ex duobus constat,
ex rebus scilicet & praestationibus, & ita in rem, & in per-
sonam

FRIED
VERS
ALIE

sonam datur. *l. in communi, 3. in pr. l. per hoc iudicium, 4. §. sicut autem. Comm. divid. & d. §. quaedam actiones Inst. de Act. §. Eadem. 5. Instit. de Offic. Judic. Wesenb. par. D. Domm. divid. Cujac. par. C. Comm. divid.* Rationes vero dissentientium ac negantium esse actiones mixtas, propter temporis penuriam, quo circumcludor, hic examinare, atque adducere animus mihi non est; sed sicco pede transeo, quia satis superque ac solide à Bachov. *d. l. ad Trent. l. D. de refutantur.*

*Differen-
tia.*

0. XVII.
Actio autem nostra in multis ab actione Familiae erciscundae, nec non actione pro socio differt. Apparet itaque differre Eam. I. ab actione Familiae erciscundae, quia (1.) Actio nostra est particularis, daturque de rebus particularibus. *l. per hoc iudicium, 4. l. communi, 7. l. si aedes, 12. Comm. divid.* Illa vero Familiae erciscundae scilicet actio est universalis, *l. per Familiae erciscundae. 2. Famil. ercisc. l. hereditas, 62. de R. J. (1.)* quia nostra à actione pluries agi potest, & si aliquid in divisione hereditatis non divisum fuit, hoc communi dividendo peti potest, *d. l. per hoc iudicium, 4. §. hoc iudicium, 4. Comm. divid.* Illa vero regulariter non amplius, quam semel tantum agi potest. *l. si filia, 20. §. Familiae erciscundae, 4.* (3) quia nostra actio competit omnibus, quibus res ex quacunque causa est communis, sive habeant rem communem incidenter, vel sine societate, ut quia res duobus vel pluribus simul est donata, aut legata. *§. item si inter, 3. Inst. de Oblig. qua ex qf. contr. nasc. l. nihil autem, 2. l. in iudicium, 13. l. in hoc iudicium, 13. l. in hoc iudicium, 14. Comm. divid. l. sicut in rem, 3. §. de prescript. XXX. vel XL. annor.* Illa vero datur solum inter-

intercoheredes, *l. hac actio. 1. Famil. ercisc. II.* ab actione pro socio, & iterum quidem (1.) quia nostra Actio ex qua si contractu oritur. *d. §. si inter, 3. de Obligat. que qf. ex contr. nasci.* Illa autem actio pro socio nimirum venit ex contractu, *ut late constat ex T. D. & C. pro socio, nec non ex T. Instit. de societate.* (2.) quia nostra actio datur, licet res exincidenti præter spem ac opinionem fiat communis, *d. §. si inter.* Illa autem requirit, ut vel expressè, vel tacitè societas sit contracta. *l. ut sit pro socio, 31. pro socio.* (3.) quia nostra actio semper ad dividendum competit, Illa autem ad diversa datur.

§. XIIX.

Antequam autem ad Personas progredimur præ-Divisa:
monendum omnino venit hanc actionem Communi dividendo dividi à Dd. in Directam atque Utilem. Directa est, quæ datur de rebus corporalibus & competit directis & veris dominis, Nimirum illis, qui rem habent communem, nec non pro indiviso ex justâ aliquâ causâ seu titulo, *Cui datur directa.*
l. communi, 7. §. prædones, 4. Comm. divid. l. hoc edito, 1. §. verba autem, 1. l. quo lucidius, 1. §. ideo autem, 1. de doli mal. & met except. l. itaq. fullo, 12. §. sed furti, 1. de Furt. eam possident, l. communi, 1. l. per hoc iudicium, 4. & d. l. communi, 7. §. plane, 9. Comm. divid. Item datur hæc actio communi dividendo, sive neuter possideat, sive uterque possideat, sive alter sociorum fundum possideat, alter non, *l. communi, 30. Comm. divid. sive omnes, sive certi ex his divisionem desiderant, l. etsi, 8. in pr. l. si quis in f. 29. Comm. divid. Wesenbec. par. Comm. divid. num. 3. Treut. Disput. XIX. §. 15. Vol. 1. Schneidw. in §. quædam act. 20. de act. Comm. divid. n. 15. Instit. de Act. Nobiliss. Dn. Strauch.*

C

iii

FRIDRICH
VERS.
LALLE

in Dissert. XXIX, ad Jus Justinian. Privat. Dissert. XVI.
θ. 20. e. f. Anton. Perez. in Comm. ad C. T. Comm. divid.
n. 3.

θ. XIX.

*Cui datur
mitis.*

Utilis vero datur de rebus incorporalibus, atque etiam non dominis competit; si modo jus simile in re habeant, *l. si quis, 6. l. communi. 7. l. arbor, 19. Comm. divid.* Ergo illi quoque, qui in rem Publicianam habent, hoc iudicium exercere possunt, *d. l. communi, 7. §. qui in rem, 2. Comm. divid.* Item ille, qui putavit sibi cum alio rem, seu fundum esse cōmunem, cum esset, cum alio communis, utili communi dividendo iudicio agi poterit; *l. si quis, 6. in pr. l. in hoc iudicium, 14. §. impendia. 1. verb. at cum puto. l. si quis, 29. Comm. divid.* Nec non in iis personis, qui fundos vectigales possident communi dividendo iudicium locum habet, *d. l. communi. 7. in pr.* Vectigalis ager autem an regionibus dividi possit, *in d. l. communi. 7. in pr.* ab Ulpiano proponitur. Et licet nihil vetet vectigalem etiam fundum indivisionem venire, ac inter condivisores dividi, neque hoc neget JC. *in d. l. in pr.* tamen ait ab huiusmodi divisione, quæ regionibus fit, magis debere iudicem abstinere, quantum scilicet facere potest, additq; rationem, ne alioquin præstatio vectigalis confundatur. *Vid. Cyprian. Regneri ab Oost erga Censur. Belgic. ad l. 10. T. Famil. ercisc. & ad l. 7. T. Comm. divid. Oldendorp. Progymnasim. Act. For. Clas. IV. Act. 22.*

θ. XX.

An vero Vasalli, hoc communi dividendo iudicio agere possunt pro divisione Feudi, famosa est quaestio, ac ob quam Dd. maximè inter se disceptant. Sunt namque non-

nonnulli, qui plane negant Feudum divisionem admit-
tere; quia feuda in totum & pro parte alienari regulari-
ter prohibentur, II. F. 9. 24 44. 52. & 55. ergo etiam dividi,
quoniam divisio se habet instar alienationis, per l. divisio.
1. C. commun. utriusq. jud. Add. Tirag. de retract. lig. §. 32.
gloss. 1. n. 88. Morqueeb. in tract. de division. bonor. Libr. I.
c. 2. n. 14. & 37. Barbof. collect. in Libr. III. C. T. 38. l. 1. Al-
var. Valasc. de Jure Emphyteut. quest. 38. n. 18 & de parti-
tion. quest. 37. n. 22. Nobiliss. Dn. Job. Brunneman Comm. in
C. T. comm. utriusq. Judic. Cum quibus Accursius con-
sentit iniquens, Feudi divisionem fieri, de non debere ne
præstatio servitii confundatur. Alii vero distinguunt,
per text. II. F. 55. cap. 1. versc. præterea Ducatus, &c. inter
Feudum Regale, seu dignitatis, & Feudum non Regale,
seu non dignitatis. De his affirmant, de illis vero negant.
Vid. Socin. conf. 67. n. 25. vers. 3. Lib. I. & conf. 165. 278. n. 1.
Lib. II Curt. Jun. de Feud. in 4. part. quest. 30. Finckelbaus
in controvers. Feud. Dist. II. §. 9. Domin. Arum. cum Discurs.
ad A. B. Discurs. IV. §. 4. & Discurs. VI. §. 33. Alii denique
sunt, quibus me adjungo, qui indiscriminatim, Feuda di-
vidi posse, statuunt. Quia moribus ac consuetudine ho-
die introductum etiam Feuda majora (exceptis solum
Electoralibus) si res ita exigat, dividi, acita, §. 1. vers.
præterea. II. Feud. 55. quo ad Feuda regalia, quippe etiam
per desuetudinem abrogatum esse, mutata conditione
& statu ejusmodi feudorum. Rosenthal. de Feud. c. 7. con-
clus. 15. & c. 9. concl. 56. n. 5. Andr. Knichen de privileg. Sa-
xon. non provoc. jure, c. 3. vers. Ducum Saxonie. Gail. II. Ob-
serv. pract. 153. n. 2. Borcholt. de Feud. c. 7. n. 41. Anton. Fa-
ber. in rational. ad T. D. Comm. divid. & ad T. C. de jure

C 2

Emphy-

FRIED
VERS.
LALLE

*Emphyteu. Add. Magnif. ac Nobiliff. Dn. Præsidentem in Syn-
tagm. Jur. Feud. c. IX. apbor. 5. in exeg. n. 4. & 5.*

¶ XXI.

Præterea datur quoque utile & quasi communi di-
videndo, ut loquitur Ulpianus noster, in *l. si cuius. 13. §. sed si inter duos, 3. de Usufr. & quemadm. iudicium illis personis usufructum communem habentibus, l. communi. 7. §. sed etsi, 7. & §. cum de Usufr. 10. Comm. divid.* Ratione servitutum autem prædialium non datur etsi per eundem locum forsan debeantur, quia non sunt communes, utpote prædiis distinctis debitæ, *l. arbor, 19. §. si per, 2. Competit tamen nonnunquam ratione exercitii dividendi, d. l. arbor. 19. §. si per, 2. & §. aquarum. 4. Comm. divid. & l. Lutio Titio, 4. de Aqua de quot. & astiv.* Tandem quoque inter creditores pignoratitios huic iudicio locus est, salvo tamen jure debitoris, *d. l. communi, 7. §. inter eos, 12. & §. si duo, 6. Comm. divid. Add. Wesenbec. par. Comm. divid. n. 3. Zesf. ad d. T. n. 7. Anton. Faber. in d. T. ad d. l. communi, 7. Schneidw. §. quedam actiones, 20. de Comm. divid. act. n. 15. Inst. de Act. Anton. Perez. Comm. in C. ad d. T. Comm. divid. n. 5. Magnificus ac Nobilissimus Dn. Præsides in nunquam satis laudato opere Syntagm. scil. Jur. Civ. Exerc. XV. b. 26.*

¶ XXII.

*Contra quas
datur.*

His vero missis, nunc aggressum facimus etiam ad illas personas, contra quashæc actio instituitur, & datur hoc iudicium adversus socium vel consortem, vel alium cui socii pars contigit per emtionem, vel alio quocunque modo. *l. incommuni. 3. Comm. divid.* neque inter est, an possideat, an non possideat, datur enim contra utrumque,

que, l. communi 39. *Comm. divid.* Item dari communi dividundo Actionem contra singularem successorem colligunt. *Dd. ut Bart. Bald. Salicet Angel. Sichard. Vide Barbosa. collectan. in Libr. III. C. ad T. Comm. divid. l. 1. Anton. Perez. in Comm. C. ad T. Comm. divid. n. 3. & 4.*

θ. XXIII.

Ex his apparet igitur hoc iudicium esse duplex, quia ^{Duplex est hoc iudicium,} uterque & actor est, & uterque etiam Reus. *l. fidem 11. in m. de Jurisdic. l. in tribus. 13. de Judiciis. l. iudicium, 10. Fin. Regund. l. nihil. autem, 2. §. in tribus. 1. Comm. divid. l. inter coheredes, 44. §. qui familia. 4. Famil. ercise. l. actionis, 37. §. mixta. 1. de O. & A. Judicii vero ordinandi gratia magis placuit eum pro Actore habere, qui ad iudicium provocasset, *d. l. in tribus. 13. l. qui appellat. 29. de Judiciis. l. in jus 1. de in jus vocand. & d. l. nihil autem. 2. c. f. Comm. divid. add. c. forus est. 10. vers. Actor. de V. S. in 610.* Sed cum ambo ad iudicium provocant, tunc res venit sorte dirimenda. *l. sed cum. 14. de Judiciis. l. si duobus. 3. C. Comm. de Legat. Add. Oldend. d. tr. class. IV. act. 22. Johan. Jacobus Speidelius in not. ad Thef. Pract. Besold. n. 69. verb. Rosen; sortiren. Simon van Leeuwen Censur. Forens. Libr. IV. c. 27. num. 4. Nobiliss. Dn. Habn in. observat. Theor. Pract. ad Wesenb. ad Tit. Comm. divid. n. 5. Magnific. ac Nobilissimus Dn. Praeses Exerc. IX. θ. 4. Exerc. XIV. θ. 54. Exerc. XV. θ. 22. Syntagm. Jur. Civ.**

θ. XXIV.

Consideratis hactenus iis personis, quibus Actio ^{Quibus non datur.} communi dividundo datur, & adversus quos, nunc pervenimus etiam ad eas personas, quibus denegatur. Non igitur locum habebit communi dividundo iudicium in-

ter Prædones, *l. communi*, 7. §. *prædones*. 4. *Comm. divid.* quia nemo ex improbitate sua consequi debet actionem, *l. itaq.* 12. *de Furt.* neque inter eos, qui rem clam possident, quia injusta & vitiosa semper clandestina possessio est, *d. l. communi*. 7. & *d. §. inter prædones*, 4. *l. si duo*. 3. *Uti possidetis*. *l. prætor*. 1. & *t. t. quod vi aut clam*. Neque Colonis, neque eis, qui depositum susceperunt, hoc nostrum iudicium Communi dividendo competit, quamvis naturaliter possideant, *l. communi*. 7. §. *neq. Colonis*. 11. *Comm. divid.* Ratio autem cur illis actio nostra non datur, est, quia Coloni vel Depositarii nullo modo possideant animo Domini, vel ut Domini, sed potius animo alieno, seu alienæ potius utilitatis, quam propriæ gratiæ, & licet sint in prædio, tamen non possident, *per l. officium autem*. 9. *e. f. de Rei vindic.* *l. Celsus scribit*. 5. §. *Julianus autem*. 1. *Ad Exhibendum*. *l. possessio*. 1. §. *per eum*, 8. & *l. permisceri*. 52. *de Acquir. vel admitt. Possess.* *l. certè si interim*. 6. §. *is, qui rogavit*, 2. *de Precario*, *l. qui ex conducto*, 1. *C. Comm. de Usucap. Add. Cyprianus Regneri ab Oosterga Censur. Belgic. in Tit. Comm. divid. ad l. communi*. 7.

θ. XXV.

Ad quid
datur.

In hac autem nostra actione communium rerum singularium divisionem petimus, *l. communi*. 1. *l. incommuni*. 3. *l. per hoc iudicium*. 4. *Comm. divid.* Item personales præstationes, nimirum (1.) impensæ de in rem communem factæ, exiguntur, ad quas alter alteri ex quasi contractu communionis est obligatus, *d. l. in communi*. 3. *d. l. per hoc iudicium*. 4. §. *sicut autem*. 3. *l. si quis*. 6. §. *quare* 1. *l. in summa* 11. *Comm. divid.* §. *idem*. 3. *de Oblig. quæ qf. ex contract. nasc.* Et (2.) Hæc actio repetuntur quoque

que fructus, quos alter ex re communi solus percepit, si-
ve colendo, sive locando fundum, *d. l. per hoc iudicium.*
4. §. sicut, 3. c. f. d. l. si quis, 6. §. sive autem. 2. d. l. in summa.
11. Comm. divid. nec non datur actio nostra, si quis rem
communem deteriore fecerit, forte servum vulneran-
do, aut animum ejus corrumpendo, aut arbores ex fun-
do excidendo, *l. etsi non omnes, 8. §. venit. 2. Comm. divid.*
Denique quicquid dolo, culpam socii admissum est no-
stro iudicio continetur, *l. si is, cum. 20. Comm. divid.* Di-
visio autem ista quomodo instituenda una cum presta-
tionibus personalibus supra in *§. XI.* exposita fuit, quo
nos referimus.

§. XXVI.

Nos statuimus perpetuam esse nostram Actionem,
secundum vulgatum versiculum:

Actio Communi nullo praescribitur aeo.

*Quo tempo-
re prescri-
batur.*

l. pen. Codic. Comment. divid. §. 1. §. D. eod. & quia
nemo invitus in communi detinendus est, *l. si non*
sortem, 26. §. si centum 4. de Condict. indebit. licet etiam
ita conventum sit, *l. in hoc iudicium, 14. §. si convenit.*
2. Comm. divid. etsi per XL. aut plures annos in commu-
nitione steterint, facultati dividendi non praescribitur,
quia dividere velle, res est merae facultatis. Verum enim
vero, illi, qui contrarium statuunt, adducunt textum,
l. super annali. 1. §. adhaec. 1. verb. nemo itaq; audeat, neq;
actionis Famil. erisc. neq; communi dividendo actionis vi-
tam longiorem esse. XXX. annis interpretari. C. de Ann. Ex-
cept. atque ita ex hoc textu probare se allaborant actio-
nem nostram intra XXX. annos praescribi. Sed Resp. d. l.
textum loqui, ac procedere, pro ut ex ejus literatura &
contextura apparet; scil. quoties unus saltem possidet, &
alius

FRIED-
VERS-
HALLÉ

alius, qui habet communionem non possidet; nam tunc actio illa personalis competens illi, qui non possidet, ad petendum dictam dimidietatem, vel partem, quam habet in re communi, bene præscribitur XXX. annis, & hoc est, quod probat, *d. §. ad hæc. 1. d. l. 1. C. de Ann. Except.* non vero procedit in pluribus possidentibus rem communem, nam illis non currit præscriptio, quo minus quilibet eorum quocunque tempore possit petere divisionem, si enim divisioni præscriberetur multiplicarentur, alias lites, cum tamen præscriptio ad lites dirimendas est introducta. *Add. Guttier. de juram. confirmat. p. 1. c. 58 n. 9. Nobiliss. Du. Brunnemann. Comm. in Cod. ad d. l. super annuali. 1. T. de Ann. Except. Barbof. collect. in Cod. Tom. I. ad T. Comm. divid. l. in communione, 5. Anton. Perez. in Cod. ad d. T. Comm. divid. n. 7. & n. 8. Schurff. conf. 37. n. 15. Bald. de præscript. p. IV. quæst. 18. Wesselingius in Nomognostico Jur. Universi Theor. Practic. Vol. I. p. 30. Magnificus ac Nobilissimus. Dn. Præses in Syntagm. Jur. Civ. Exerc. XV. §. 27.*
§. XXVII.

Denique cum hæcenus in hæc nostra Dissertatione, exposuimus omnia fere necessaria requisita, quæ pertinent ad instituendum Judicium nostrum, ac simul consideratis personis, quibus & adversus quas datur. Ergo existimamus, nec oleum, nec operam perdere, si paucularum quædam, pro ingenii tenuitate, ac temporis simul habitara:ione, ad praxin pertinentia adduxerimus, quæ ex antea dictis tanquam principiis deduci debent. Nam jure benè cognito, illud ad negotia ob venientia caute, ac prudenter est applicandum, si aliquis in ista applicatione hæsitet, nunquam sibi certam juris cognitionem comparare

rare potest. Cum enim praxis non in nudis formulis persistat, sed potius in exacta, ac ingeniosa juris applicatione, ideo casu forte obveniente, sic erit Libellus in foro formandus.

FORMA LIBELLI.

So dem N. N. erscheint N. N. bedinget Ihm Quomodo Libellus in hac Act. formandus.
alle competirende Beneficia juris und er sprieszliche Rechts Wohlthaten / und saget kurtzlichen / wie / daß Er / Kläger / einen Weinberg zwischen N. und N. Weinbergen vor dem Johannis Thor liegende / mit Beklagtem zu gleich umb baares Geld erkauftet / auch solchen Weinberg numehro nahe in die vierzig Jahr lang zugleich besessen / und die Früchte und Nutzungen davon mit einander genossen.

Weil dann aber neulicher Zeit / ohngefehr vor sieben Wochen / zwischen Klägern eines und Beklagten andern Theils / wegen des Fräncischen Gewächses Theilung / so in gemeldetem Weinberge dieses Jahr gewachsen / ein sehr hefftiger Streit und Zwist entstanden und vorgelauffen ist : Nehmlichen / es hat Beklagter / in Abwesenheit und ohne Vorbewust des Klägers / das Fräncische Gewächse ganz ablesen lassen / und nachmahls über hundert Floren Rheinisch daraus Nutzung genossen. Weil aber Kläger dieses Jahr allein auff die zwanzig
D und

FRIED
VERS.
LALLE

und mehr Thaler baare Unkosten auffgewendet /
den Weinberg recht zu bestellen / und in gutem
Wohlstande zu erhalten; vorgedachter Beklagter
aber / solche wieder zu erstatten / sich nicht nur wei-
gert / sondern auch / über dieses antezo gemeldete
hundert Floren Rheinisch mit Klägern zu theilen
sich ganz nicht verstehen wil. Als erachtet Klä-
ger nicht rathsam zu seyn / diesen Weinberg in künfftig
und hinführo mit Beklagten in gemein zu besit-
zen; indem Kläger über dies wohl und reiflich er-
wogen / den Zanc / Streit / Mißtrauen und ander
viel unzähllich Ubel / so aus der Sachen Gemein-
bung entspringet / und solche gleichsam auff dem
Fuße begleitet: Ja auch Niemand wider seinen
Willen / von Rechts wegen / gezwungen und ange-
halten wird / in ungetheilten Gütern zu verbleiben /
sondern iedem Freystehet vō der Gemeinschaft ab-
zustehen nach seinem Belieben / und die Theilung
vom Richter zu bitten. Derowegen wird Kläger /
(diesen allen / und andern mehr Ungelegenheiten / so
aus der Sachen Gemeinschaft fließem / vor zu
kommen) nochdringend gezwungen / die Sache an
N. N. gelangen zulassen: demüthigst bittende;
Sie geruhen gedachten Beklagten von Ampts we-
gen dahin zu halten / daß Er die hundert Floren
Rhe

Rheinisch / so Er aus dem Fränckischen Gewächse
getvommen / mit Klägern nicht nur gleich theile : son-
dern auch den Schaden / so Klägern dadurch zuge-
stoßen / nebst aller gerichtlichen Unkosten Enterich-
tung ersetze und gut mache: Venebenst belieben Sie
auch wohlgedachten Weinberg in zwey gleiche
Theil zu theilen / und jedem sein gebührendes / und
von Rechts wegen ihm zukommendes Theil zu ad-
judiciren / etc.

§. XXIIIX.

Deinceps etiam bene observandum venit, quid
Reus excipere possit. Excipit autem Reus vel (1.) quod
non ejusmodi summam, sive tantam quantitatem, quan-
tam Actor in Libello suo expresserat, atque descriperat,
ex fructibus vineæ prædictæ perceperit; sed quod infeli-
ci fato ac plane casu fortuito, milites ipsum omnibus
suis rebus spoliaverint: Adeoque hanc propter causam
& hoc perceptum infortunium non teneatur, ad restitu-
tionem, sive præstationem fructuum perceptorum. Quia
alias casum fortuitum nemo præstare teneretur, *l. contra-
ctus, 23. de R. J.* & tale damnum fatale neque consilio, ne-
que prudentia sua quisquam mortalium prævideri por-
est. Vel (2.) Præscriptionem adducens, quod nimirum
cum Actore in communione hujus vineæ ultra triginta
annos continuò fuerit. Atque ideo præscriptum esse
huic Actioni, cum actionibus mixtis intra spacium tri-
ginta annorum præscribatur, *per textum, l. super annali. 1.*
§. ad hac quam nihil. 1. C. de Ann. Except. Vel (3.) quod et-

*Quid Reus
peremptorie
excipere
possit.*

D 2

iam

FRIED-
VERS-
LALLE

iam pactum fecerint inter se, ne divisio fieret vineæ intra certos annos. Unde neuter neque Actor, neque Reus vineæ divisionem petere potest, antequam illud destinatum tempus elapsum. *l. in Communi, 3. §. si quid ipsi, 1. l. in hoc iudicium, 14. §. si convenit. 2. Comm. divid.* Aded ut iudex quoque id ipsum sequi, & pronunciari cogatur, de quo inter litigatores conventum est. *per l. si convenerit, 26. de Re iudicat. l. hoc edicto, 1. §. inde quaritur, 10. de Oper. nov. nunciat.* Namque nihil tam congruum fidei humanæ, quam ea, quæ inter eos placuerunt servare, *per l. Hujus edicti, 1. in pr. & l. juris gentium, 7. §. ait Prator, 7. de Pact. nec non, l. hoc edicto, 1. de Constit. Pecun. l. quaratione, 9. §. hac quoq. res, 3. de A. R. D. l. nemo potest, 75. de R. J. add. c. quod semel, 21. de R. J. in 6to.* Vel (4.) quod Reus etiam Actori prohibuerit, ne ejusmodi sumtus faceret pro parte sua, quia ipse commodius potuisset impendere. Nunc vero manifestissimi juris est, in re communi semper potiorem ac nobiliorem esse causam prohibentis, *l. Sabinus, 28. Comm. divid.* Male ergo repetit sumtus Actor quos temere fecit, ac imputat sibi damnum, quod culpa sua sentire cogitur, *l. quod quis, 203. de R. J. Vel. (5.) quod res sit indivisibilis: v. g. ager vectigalis, qui regionibus dividi non posset: alioqui vectigalis præstatio confunderetur. l. communi 7. in pr. Comm. divid. ubi add. Anton. Mornac. in observat.*

§. XXIX.

Porro, quod Actoris probationem concernit, ille tenetur omne id perspicue & succincte non dubie, nec superflue probare, quod in Libello ab eo narratum & a Reo negatum fuerit, nimirum, quod Reus (L.) fructus
v. g.

Quid Actor
probare de
beat.

v. g. ex vineâ solus perceperit. (2.) quod sumtus quos suo
ere in prædictam vineam impenderit necessarii aut utiles
fuerint.

θ. XXX.

Peractis iis, quæ juxta procedendi modum in judi-
ciis, peragenda sunt, Judex causam & acta examinat, &
litem per sententiam decedit. Fertur autem sententia
à JUDGE, vel absolutoria, cum vel Actor, id quod pro-
bare debebat, probare non potuerit, Reus vero exce-
ptiones suas certis fundamentis ac firmissimis rationibus
stabiliverit; vel condemnatoria, ut scil. res dividatur,
& fructus, & impensas restituat Reg, quando Actor illud,
quod sibi injunctum erat, satis superque probationibus,
ac argumentis non contemnendis firmaverit; Reus au-
tem exceptiones Jure non validas objecerit, aut illas pro-
bare non potuerit.

Quando
sententiam
debeat fer-
re Jdex.

θ. XXXI.

Fungitur autem in hac nostrâ actione Judicis offi-
cio, aut qui Jurisdictioni præst. *l. si probatum. 2. l. si ma-*
ior. 4. C. Comm. divid. aut qui Judex datus est, & inde ali-
quando Judex, aliquando quodq; arbiter appellatur, *ut in*
l. in communi. 3. S. si quid. 1. c. f. Comm. divid. l. ad officium.
3. C. eod. l. si divisionem. 15. l. si cogitatione. 21. Famil. ercisc.
Judicis verò officium in genere in eo consistit, ut is boni
ac innocentis viri officio fungatur, *per l. cætera 4. S. mala.*
1. Famil. ercisc. ac boni viri arbitratu judicet. l. sed si. 17.
S. ait Prator. 5. de Injuriis. In specie Judicis officium con-
sistit in accuratâ observatione, ut res, quæ inter confor-
tes, vel alios communes fuerint, adhibitis fide dignis, ac
istarum rerum peritis æstimatoribus, justo, atque vero
pre-

Quod sit of-
ficium Ju-
dicis.

D 3

FRIED
VERS.
LALLE

pretio taxentur, & deinde recte ac aequaliter ita aestimata dividantur, nec non singulis consortibus, aut collegariis pro portione adjudicentur, *l. item quamvis, 10. §. in communi. 2. Comm. divid. & l. ad officium, 3. C. eod.* Aut quando divisio commode fieri nequit, ac ita res divisionem respuunt, ut fere impossibilis videatur. Tunc tota res à Judice uni erit adjudicanda, & quidem illi, qui plures partes habet, *per d. l. Ad officium, 3. vers. majoris pretii. C. Comm. divid.* Ille autem cui res est adjudicata in aestimationis partem condemnari debet, *per §. eadem. Instit. de Offic. Judic.* cum aestimationis praestatio vicem rei sustineat, atque rem representet, *l. quia, qui. 39. de Usufr. & quemadm.* Aut quando res sine injuria commode dividi non potest, ac propterea partes inter se altercantur, atque rixas fovent, & unusquisque illorum rem sibi adjudicari desiderat; tunc in ejusmodi casu Judex licitationem debet aperire, nec non socio plus licitanti universam rem adjudicare, inter ceteros consortes vero pretium deinceps dividere. *l. frater tuus. 1. l. si probatum, 2. l. ad officium. 3. Cod. Comm. divid.* Aut quando omnes socii idem pretium offerant, nec inter se conveniant, cui potius res universa adjudicetur, tunc extraneus Licitator admitendus erit, vel si forte fortuna contingat, quod, qui plus licitatur non offerat ad huc justum pretium, & ceteri socii, quibus res angusta domi, atque propterea ad justum pretium solvendum incapaces sunt, tunc quoque extraneus Licitator admititur. *d. l. ad officium, 3. C. Comm. divid.*

Atque ita DEI ter optimi, ter maximi auxilio Differentiationem nostram ad finem perduximus: plura quidem

NON

non solum adducenda, sed & adducta latius deducenda
fuisſent; niſi maxima temporis anguſtia, ac itineris ſufci-
piendi neceſſitate excluſi ſubſiſtere juberemur. Tu igitur
L. B. ſi quid inveneris, quod animi tui expectationi
non ex aſſe reſpondeat, ut huic conatui atatique juveni-
li ex aequo & bono veniam largiaris, nec non tam even-
tum, quam conatum reſpicias, unicum eſt, quod obnixe
rogo. Me enim in praſentiarum ingenioliſſimum Pi-
ctorem Timanthem potius imitatum fuiſſe reputa, qui
ingentis Cyclopiſ proceram magnitudinem, parva in-
tabula expreſſurus, pollicem ejus duntaxat penicillo ſuo
adumbravit. Sed quid ego? Ne pollicem quidem hujus
nobiliffimae materiae, vix unquam imo hac vice oſtendi,
aut oſtendere potui.

VERUM

JAM SATIS EST, MEA VELA LEGO,
TERRAMQUE SALUTO;
MAXIMA CLEMENTI LAUS SIT
HONORQUE DEO.

COR-

FRIED
IVERS.
HALLE

COROLLARIA,
EX
JURE CIVILI.

I.

Rem eandem pariter ementes, societatem contraxisse non intelliguntur.

II.

Conventio ne Divisio fiat, licet jurata sit, non est servanda.

III.

Socius, qui ignorante socio mortuum in communem locum intulit, familiaræ erciscundæ, vel communi dividendo conveniri potest.

IV.

Divisio valet, si Clericus & Laicus, quorum ille ab hoc provocatus erat, judicio divisorio agunt coram seculari judi-

judice, atque ideo incompetente, sed
partes approbant ipsius sententiam &
quilibet acceptat sibi assignatam por-
tionem.

EX

JURE FEUDALI.

I.

Jus circa mineralia omnimodo perti-
net ad Regalia.

II.

Filius Naturalis in Feudo succede-
re non potest.

III.

Vasallus Domino egeno obligatus
est alimenta subministrare,

IV.

Feudum ob investituram non petitam
amissum, ad Dominum revertitur.

E

JU.

FRJED
VERS.
HALLI

^{EX}
JURE PUBLICO.

I.

Camera Imperialis de Feudis Regalibus cognoscere non potest.

II.

Regibus Majestas deneganda non est, qui quasdam ditiones, ut Vasalli possident, modo reliquas Supremi Imperii Jure tenent.

III.

Libertati civili, ac supremo juri civitatum non officit, si ab altero PRINCIPE aut Populo ditiones illius militari praesidio teneantur.

IV.

Foedera inæqualia, (ut cum v i p a t t i o n i s inter diversos populos in i t a, alteruter populus aut Princeps tene-
tur

21
tur alterius, in cuius est clientela, Ma-
jestatem comiter revereri, aut eosdem
hostes aut amicos habere, quos velit al-
tera pars; aut nulli exercitui, cui cum
altera parte bellum sit transitum com-
meatumque dare; aut certis locis non
ædificare arces, &c.) non efficiunt,
quo minus is populus, qui ad hæc tene-
tur, separatum Imperium constituta,
neque enim ea reverentia subjectionem
includit.

Ex colis ingenitum, quid sit communitio rerum
Exponis, voveo, præmia digna feras.

Eximio Dn. Respondenti erudita Disser-
tationis auctori amico suo per dilecto gra-
tularur.

GEORGIUS ADAMUS Struve/D.

Schildbachi, rem conaris defendere pulchram.

In lucem claram fortiter ire cupis.

Laudo. Mox tanti merces erit ampla laboris.

In Patria Sparta mox potiere bona.

ERNESTUS FRIDERICUS Schröter/

D. & P. P. ac Facult. Jurid. Decanus.

Nobil.

FRIEDRICH
UNIVERSITÄT
HALLE

Nobil. atqve Literatissimo,
DN. ERNESTO SIGISMUNDO

SCHILBACH,
MAGNI PARENTIS MAXUMÆ
SPEI FILIO,

Convictori atqve Inquilino amicissimo,
Ex

JURE de RERUM COMMU-
NIONE

Publicè disputanti:

EX non-communi studio hæc COMMUNIO prodit:
Cui quoque communis plausus & omen adest.

Gratulab. scribeb.

CASPAR POSNER, Prof. Publ. ordin.

W Te soll Ihm/WERTHER FREUND/ein solches Denkmal bauen
N ein Kiel/so keiner Kunst noch Weisheit ihm bewußt!
Die Tugend kenn' ich wohl/und seiner Geister Flammen
Sind mir verborgen nicht: ich weiß den werthen Sinn/
Der stets nach Höheit strebt/muß selbst Affreua liben
Und Fama wird Ihr Spiel mit Seinem Nahmen üben:
Denn/wer nach Seiner Artz wirfft alle Fäulnüg hin/
Und weiß den schlechten Staub des Pöbels zu verdammen/
Der wtrd bei rechter Zeit mit IHM die Maß' in Lust/
Und Arbeits-vollen-Schweiß in Ruhm verandelt schauen.

*Wir diesem wenigen / hat dem Herrn Antwortenden/ als
Seinem werthen Freunde und Lands- Mann Reises
und Ertzserlig aufwarren sollen*

Hans Ernst von Peim / Eq. Sil.

W Idem du/WERTHER FREUND/der großen Themis Macht
Durch diß Papir mit Ruhm der Nachwelt einverleibest/
Sih: man / daß du nicht auff dem Pfad Vacanen bleibest.

GILLES M! So wird man einß vom Phabus hochgebracht/
Dieses segnete Seinem Verhen Bräderschem

Grunde Glück wünschend hinzu

Joachim George Elyner.

R N D E

Jena, Diss., 1664 R-Z

ULB Halle

3

004 852 230

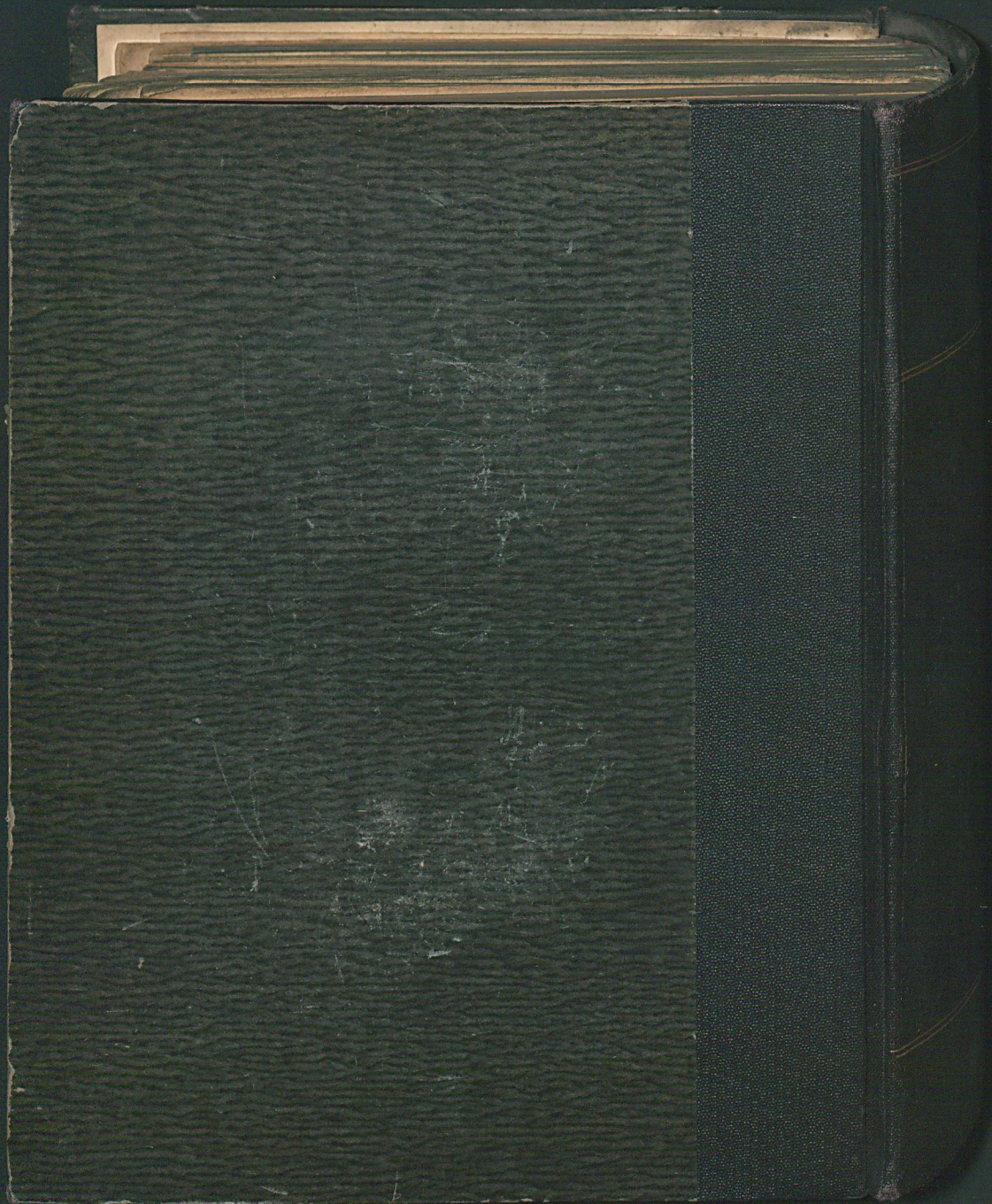

f

TA → OL nur 1 Stück f

VD 17

B.I.G.

Farbkarte #13

1664, 38^a

19

FELICITER
DE AUXILIANTE
TIO JURIDICA

De
**M COM-
NIONE,**

Quam
ate ac Indultu
orum Ordinis in Illustri
atrice SALANA,

SIDENTE
VIRO
AMPLISSIMO, CONSULTISSIMO
CELLENTISSIMO

DAMO STRUVIO,
tecessore, Consiliario Sa-
æ Provincialis & Scabinatus

c non Incluta Facultatis suæ
gè meritissimo,
e suo filiali cultu æternum
endo,

rum examini sstit
NDUS SCHILDBACH,

TOR:
Hotis consvetis,
NÆ

II, Anno M.DC. LXVII

18.
KÖNIGLICHES
UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
ZV HALLE

FRIEDRICH
UNIVERSITÄT
HALLE